De financiering van watermaatregelen

Wie betaalt de watermaatregelen?

Er zijn drie kaders waarbinnen de financiering van watermaatregelen geregeld is: het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), de Grondexploitatiewet en individuele instrumenten die de partijen tot hun beschikking hebben.

Deze brochure gaat in op de vraag wie er nu precies moet betalen om het watersysteem op orde te krijgen en te houden. Zo vindt u bijvoorbeeld een uitleg van het kostenveroorzakingsbeginsel en het verschil tussen een exploitatieovereenkomst en een exploitatieplan. Op basis hiervan kunnen gemeenten en waterschappen tot overeenstemming komen over kostenverdeling in het stedelijk waterbeheer en al dan niet besluiten de kosten verhalen op de projectontwikkelaar.

NEDERLAND LEEFT MET WATER

www.helpdeskwater.nl/watertoetsproces

Helpdesk Water
telefoon: 0800- 65 92 837
email: contact@helpdeskwater.nl

Inleiding

Doel van het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW-actueel, 2008) is: In 2015 het watersysteem op orde hebben en op orde houden om problemen met wateroverlast, watertekort en waterkwaliteit zo veel mogelijk te voorkomen. Dit doel vloeit voort uit de Kaderrichtlijn Water en het Waterbeleid 21e eeuw (WB-21) en komt ook weer terug in het Nationale Waterplan. Door de klimaatverandering komen er steeds meer extreem natte en extreem droge periodes, met de nodige gevolgen. Stijging van de zeespiegel, een verhoogde afvoer via de rivieren en een verdergaande bodemdaling. Om op deze gevolgen in te spelen, zijn er maatregelen nodig. Maar wie moet dat betalen?

Drie kaders

Er zijn drie kaders waarbinnen de financiering van watermaatregelen geregeld is: het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) dat in 2008 geactualiseerd is, de Grondexploitatiewet en individuele instrumenten die de partijen tot hun beschikking hebben: de gemeente heeft het rioolrecht en het waterschap heft belastingen.

Binnen het Nationaal Bestuursakkoord Water hebben de partijen afgesproken dat als er sprake is van een nieuwe situatie (dat wil zeggen: er wordt iets gebouwd of ontwikkeld) de gemeente (initiatiefnemer) verantwoordelijk is voor de kosten die de watermaatregelen met zich mee brengen. Dit zijn bijvoorbeeld maatregelen die naar boven komen bij het doorlopen van het watertoetsproces. De gemeente kan de kosten vervolgens verhalen via de planexploitatie, waarover de Grondexploitatiewet uitspraken doet. Een gemeente moet de gemaakte kosten op de particuliere grondeigenaar verhalen als deze tot een ontwikkeling van de gronden overgaat. Mocht de uitgangssituatie niet op orde zijn, dan draait het waterschap voor de kosten op om het waterbergende vermogen aan te passen.

Afspraken vanuit het Nationaal Bestuursakkoord Water

Artikel 10 in het NBW vermeldt het kostenveroorzakingsbeginsel. Op basis hiervan kunnen gemeenten en waterschappen tot overeenstemming komen over kostenverdeling in het stedelijk waterbeheer. Dit artikel bestaat uit drie delen:

1. Waterschap en gemeente dragen zorg voor de uitvoering van de regionale en stedelijke wateropgave. Hierbij wordt uitgegaan van het kostenveroorzakingsbeginsel. Dit houdt in dat bij nieuwe ontwikkelingen de kosten voor het reguliere waterbergende vermogen van het gebied voor rekening komen van de planexploitatie, tenzij het waterbergend vermogen in de uitgangssituatie niet op orde was. Deze laatstgenoemde kosten zijn voor rekening van de betreffende waterbeheerder(s).
2. Als er geen sprake is van een wijziging van het bestemmingsplan is een tekort aan regulier waterbergend vermogen voor rekening van het waterschap.
3. Als bij herstructureringsplannen het oppervlak aan verharding niet toeneemt, en het waterschap in het verleden tegen de mate van verharding geen bezwaar heeft gemaakt, zijn de kosten in principe voor het waterschap.

Uitwerking volgens Handreiking kostenveroorzakingsbeginsel UvW/VNG 2005

In het Nationaal Bestuursakkoord Water-actueel (2008) hebben de partijen afgesproken dat de kostenverdeling plaatsvindt volgens het kostenveroorzakingsbeginsel. Hierin hebben de partijen ook afgesproken om dit te doen zoals uitgewerkt in de UvW/VNG Handreiking kostenveroorzakingsbeginsel uit 2005.

Deze handreiking onderscheidt drie situaties van stedelijke ontwikkelingen:

1. Er zijn géén ruimtelijke ontwikkelingen in het stedelijk gebied. De bestaande situatie blijft gehand-haafd, het verhard oppervlak neemt niet toe of af. In deze situatie is er veelal sprake van zogenaamde conserverende bestemmingsplannen.

2. Er zijn uitbreidingen van het stedelijk gebied (uitleggebieden). De functie van een gebied verandert (bijvoorbeeld landelijk gebied wordt stadswijk) en het verharde oppervlak neemt dus toe.
3. Er is sprake van herstructurering van het bestaande stedelijk gebied. De functies en/of de ordening ervan kunnen hierbij wijzigen. Bij deze herstructurering kan het verharde oppervlak gelijk blijven dan wel toe- of afnemen.

1. Wie betaalt wat als er niets verandert in het stedelijke gebied?

- Als het waterbergend vermogen in de bestaande toestand WB21-proof is, hoeft de gemeente geen extra bergend vermogen te creëren. Watersystemen die voldoen aan de werknormen van het NBW beschikken over voldoende waterbergend vermogen en worden aangeduid als "WB21-proof". Voor stedelijk gebied geldt bijvoorbeeld dat de waterstand niet vaker dan 1 keer in de 100 jaar het laagste maaiveldniveau mag overschrijden.
- Als het waterbergend vermogen in de bestaande toestand niet WB21-proof is, moet de gemeente extra bergend vermogen creëren ('sanering'). De kosten in deze situatie zijn voor rekening van het waterschap.
- Een uitzondering hierop is de situatie dat de waterschappen in het verleden bezwaar hebben gemaakt tegen de mate van verharding bij het tot stand komen van de bestaande situatie. De uitzondering is van toepassing als het gaat om een situatie die na 1 januari 1998 is ontstaan én het waterschap bezwaar naar voren heeft gebracht (in het kader van het toenmalige artikel 10 BRO-overleg). Als de uitzonderingssituatie van toepassing is, vindt overleg plaats tussen gemeente en waterschap over een redelijke kostenverdeling.
- Waar mogelijk stelt de gemeente grond, gratis ter beschikking in de vigerende openbare ruimte, mits dit past binnen het ruimtelijk beleid van de gemeente. Ook moet de gemeente geen kosten hoeven te maken voor compensatie of verplaatsing van voorzieningen. Als aanvullend andere gronden beschikbaar moeten komen voor extra bergen vermogen, komen de kosten voor rekening van het waterschap.

2. Wie betaalt wat bij een stedelijke uitbreiding?

Voor uitleggebieden worden de grondkosten en de inrichtingskosten van het watersysteem toegerekend aan de planexploitatie. Het beheer van het watersysteem (inclusief de beheerskosten) valt onder de verantwoordelijkheid van het waterschap. Daarbij geldt als uitgangspunt dat het watersysteem bij de vorige gebruiksbestemming op orde was. Zo niet, dan komt dit deel van de grondkosten en de inrichtingskosten ten laste van het waterschap.

3. Wie betaalt wat bij herstructurering van het bestaand stedelijke gebied?

Bij toename van het verharde oppervlak na herstructurering geldt voor het deel van de toename dat de kosten worden toegerekend aan de planexploitatie. Voor zover de uitgangssituatie niet WB21-proof was zijn de kosten (grond- en inrichtingskosten) voor het op orde brengen, voor rekening van het waterschap. De gemeente stelt dan een nieuwe grondprijs vast op basis van het meest kosteneffectieve scenario (boekwaarde vermeerderd met de verwervingskosten en de sloopkosten en verminderd met de opbrengst).

Streven naar het meest kosteneffectieve scenario

Waterschap en gemeente streven bij het op orde brengen van het watersysteem samen naar het meest kosteneffectieve scenario. Enerzijds gaat het daarbij om extra waterbergend vermogen (ruimte voor water), op een andere manier met regenwater omgaan en de rioleringscapaciteit. Anderzijds gaat het daarbij om de inrichting van de openbare ruimte.

Het meest kosteneffectieve scenario betekent in de praktijk dat de maatregelen (de waterclaim) - zoveel als mogelijk - in de openbare ruimte zal worden gerealiseerd. Eerste voorkeur hierbij is om deze oplossing binnen het plangebied te vinden. Als dit niet kostenoptimaal is dan zullen de partijen ook naar een oplossing buiten het plangebied moeten zoeken. De eventuele compensatie zal ook onderdeel moeten uitmaken van de planontwikkeling. Op basis van de bereikte overeenstemming tussen gemeente en waterschap (over de kosteneffectieve aanpak van de waterproblematiek en de inrichting van de openbare ruimte) kunnen vervolgens financiële afspraken tussen gemeente en waterschap gemaakt worden.

De Grondexploitatiewet

De initiatiefnemer van een ruimtelijke ontwikkeling is verantwoordelijk voor het regelen van de financiering voor (compenserende) watermaatregelen. Deze maatregelen zijn bijvoorbeeld afgesproken in het watertoetsproces. De betrokken partijen (waaronder de waterbeheerder) maken afspraken over wie wat betaalt. Deze financieringsafspraken legt de initiatiefnemer vast in de waterparagraaf of in de financiële paragraaf van het ruimtelijk plan. De Grondexploitatiewet maakt deel uit van de Wro en geeft gemeenten instrumenten om kosten van het ontwikkelen van een gebied te verhalen op de ontwikkelaars.

Voor iedere ontwikkeling moet een exploitatieovereenkomst (het privaatrechtelijke spoor) of een exploitatieplan (het publiekrechtelijke spoor) opgesteld worden. Dit geldt voor ruimtelijke plannen die onder de Wro mogelijk worden gemaakt. Hoewel dat niet duidelijk volgt uit de Wro, geniet kostenverhaal via het privaatrechtelijke spoor de voorkeur. Lukt het een gemeente niet om een privaatrechtelijke overeenkomst met particuliere eigenaren af te sluiten, dan is de gemeente verplicht om de kosten publiekrechtelijk te verhalen, via een exploitatieplan.

Te verhalen kosten via het publiekrechtelijk spoor: exploitatieplan

In het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is een limitatieve kostensoortenlijst opgenomen. Op deze lijst staan alle kostensoorten die een gemeente in een exploitatieplan mag opnemen en publiekrechtelijk mag verhalen. Kostensoorten die niet op deze lijst staan, mogen niet via het exploitatieplan verhaald worden. Alle kosten uit de kostensoortenlijst moeten worden getoetst aan de criteria ‘profijt’, ‘toerekenbaarheid’ en ‘proportionaliteit’.

Gemeenten kunnen kosten die zijn gemaakt door andere overheden – zoals waterschappen - in rekening brengen bij de partijen (meestal: de projectontwikkelaar) die het gebied ontwikkelen. Wat betreft de verhaalbaarheid van watervoorzieningen wordt in de toelichting bij het Bro verwezen naar het Nationaal Bestuursakkoord Water, in het bijzonder naar artikel 10 hiervan. Kort gezegd komt het erop neer dat kosten van watervoorzieningen verhaalbaar zijn, mits de uitgangssituatie op orde was.

Kostensoorten

Voor een waterschap zijn de volgende kostensoorten (uit de kostensoortenlijst) van belang:

- Kosten van de aanleg van voorzieningen zoals de aanleg van waterpartijen, watergangen en voorzieningen ten behoeve van de waterhuishouding;
- Kosten die noodzakelijkerwijs buiten het exploitatiegebied worden gemaakt. Het Bro noemt in het bijzonder kosten die verband houden met de noodzakelijke compensatie van natuurwaarden, groenvoor-

zieningen en watervoorzieningen die in het exploitatiegebied verloren zijn gegaan. Compensatie van waterberging is nodig als het noodzakelijke oppervlaktewater in het plangebied verkleind wordt en wanneer niet voldaan wordt aan de wettelijke normen hiervoor.

Te verhalen kosten via het privaatrechtelijk spoor: exploitatieovereenkomst

De Wro onderscheidt twee soorten exploitatieovereenkomsten: een anterieure en een posterieure overeenkomst. In de praktijk worden beide 'exploitatieovereenkomst' genoemd. Een anterieure exploitatieovereenkomst wordt gesloten in de beginfase van een project voordat een exploitatieplan is vastgesteld. Een posterieure exploitatieovereenkomst wordt gesloten nadat een exploitatieplan is vastgesteld. Een gemeente heeft overigens geen onderhandelingsplicht ten aanzien van de ontwikkelaar en heeft de keuze tussen een overeenkomst voor- of achteraf.

Een exploitatieovereenkomst vooraf

Bij een overeenkomst vooraf (anterieur) bestaat veel onderhandelingsruimte: deze overeenkomsten zijn niet gebonden aan de kostensoortenlijst en aan de criteria 'profijt, 'toerekenbaarheid' en 'proportionaliteit'. Welke kosten (en daaruit voorvloeiend: bijdragen) worden meegenomen, bepalen de partijen onderling. Partijen moeten zich wel houden aan de algemene eisen van het Burgerlijk Wetboek zoals redelijkheid en billijkheid.

Hoewel in een exploitatieovereenkomst (vooraf) geen beperking geldt qua kostensoorten, moet de overheid toch bedacht zijn op het volgende: komt men er op voorhand niet uit, dan weten de marktpartijen dat alleen die kosten kunnen worden verhaald die vermeld staan in het Bro. Vanuit een overheid bekeken verdient een exploitatieovereenkomst vooraf sterk de voorkeur.

Een exploitatieovereenkomst achteraf

Wanneer een gemeente zou kiezen voor een exploitatieovereenkomst achteraf (posterieur), is de bewegingsruimte vrij klein voor de partijen doordat niet van het (in dat geval verplichte) exploitatieplan mag worden afgeweken. Het mag enkel bepalingen bevatten ter nadere uitwerking van het exploitatieplan. Ook onder de nieuwe Wro is het publiekrechtelijke spoor (het opstellen van een exploitatieplan) niet verplicht, mits de gemeente er privaatrechtelijk met de ontwikkelende partij uitkomt.

Wat staat er in een exploitatieovereenkomst?

In de exploitatieovereenkomst worden in ieder geval afspraken gemaakt over "de aard, omvang en kwaliteit van de door de gemeente of exploitant aan te leggen voorzieningen van openbaar nut" (art. 6 Model-Exploitatieverordening). Naast deze typische bouwrijpmaatregelen kan de exploitatieovereenkomst ook bepalingen inhouden over de feitelijke bouw (de aard hiervan) en de gronduitgifte. Via de exploitatieovereenkomst kunnen gemeentelijke beleidsdoelstellingen contractueel worden gerealiseerd, zoals bijvoorbeeld afkoppeldoelstellingen of doelstellingen met betrekking tot het te voeren grondwaterbeleid. De grondexploitatiewet vraagt wel om de exploitatieovereenkomst heel specifiek uit te werken. Om problemen in de bouwrijp- en bouwfase zoveel mogelijk te voorkomen, wijst de praktijk uit dat het aanbeveling verdient in alle fasen van het ruimtelijke ordeningsproces zo nauwkeurig mogelijk de uit te voeren maatregelen te omschrijven.

Het waterschap en de exploitatieovereenkomst

Een waterschap doet er goed aan met gemeenten, waar tal van ruimtelijke ontwikkelingen spelen, een apart contract overeen te komen waarin afspraken worden gemaakt over de betaling vanuit de grondexploitatie en de eventuele verhaalbaarheid van kosten. Het waterschap is immers veelal niet de exploitant en de vergoeding van kosten loopt via de exploitatiebijdrage.

Voor het waterschap is het mogelijk ook relevant dat er afspraken worden gemaakt over financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen. Enkel in een exploitatieovereenkomst die op voorhand wordt gesloten kan een financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen worden vastgelegd. Essentieel is dat in de structuurvisie de ruimtelijke ontwikkeling is vastgelegd. Is deze ontwikkeling niet genoemd in de structuurvisie, dan kunnen geen financiële bijdragen worden afgesproken. Bij een dergelijke financiële bijdrage kan worden gedacht aan een bijdrage aan belangrijke maatschappelijke functies (waaronder natuur en waterberging) in een ander gebied dat niet in de directe omgeving van het exploitatiegebied hoeft te liggen.

Risico- en kostenanalyse

In de Aanvulling op de Handreiking Watertoets 2 (2007) is een risico- en kostenanalyse geïntroduceerd. Dit moet een betere locatiekeuze vanuit 'waterperspectief' bevorderen. Steeds vaker worden nieuwbouwwijken gebouwd in natte gebieden die eigenlijk niet geschikt zijn voor traditionele woningbouw. De risico- en kostenanalyse dient om overstromingen, verdroging, en overlast van grond- of oppervlaktewater zoveel mogelijk te voorkomen. De risico- en kostenanalyse wordt aanbevolen voor een locatiekeuze (in structuurvisies) en bij de grootschalige herinrichting van bestaand stedelijk gebied. De analyse van watergerelateerde risico's en kosten van ruimtelijke plannen vereist maatwerk. Daarom is de risico- en kostenanalyse geïntegreerd in het watertoetsproces, waardoor er een analyse 'op maat' geleverd kan worden. De kern van de methode is dat naarmate de watergerelateerde risico's groter zijn, de kosten van maatregelen uitgebreider in beeld worden gebracht.

Andere instrumenten

Naast de afspraken in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) en de Grondexploitatiewet, hebben de verschillende partijen ook nog individuele instrumenten.

Gemeenten

In Nederland hebben meer dan 400 gemeenten de zorgplicht voor de inzameling en verwerking van overtollig hemelwater en grondwater. Voorheen konden gemeenten de kosten verhalen bij de gebruikers van de riolering door middel van het rioolrecht. Vanaf 1 januari 2008 is de 'Wet gemeentelijke watertaken' in werking getreden. Deze wet regelt de verbreding van het gemeentelijke rioolrecht tot een bestemmingsheffing. Hiermee kunnen gemeenten ook voorzieningen bekostigen voor hemelwaterinzameling én aanpak van grondwateroverlast. Vanaf 2010 moeten gemeenten overgeschakeld zijn op de nieuwe heffing en kunnen alleen op basis van de nieuwe heffing kosten worden verhaald. Gemeenten kunnen de kosten voor inzameling van huishoudelijk afvalwater apart bij de burger in rekening brengen. Dat wil zeggen apart van de kosten die ze maakt voor overtollig hemelwater en grondwater, maar dit is niet verplicht.

Waterschappen

De verantwoordelijkheid voor het beheer van zowel de kwantiteit als de kwaliteit van het regionaal oppervlaktewater ligt bij 27 waterschappen. Met het kwantitatieve beheer wordt er onder meer voor gezorgd dat er niet te veel en niet te weinig water is. Een belangrijk onderdeel van het kwalitatief beheer bestaat uit de zuivering van rioolwater. De kosten voor het kwantitatief beheer kunnen de waterschappen verhalen bij de belanghebbenden door middel van de watersysteemheffing. Voor het beheer van de kwaliteit van het regionaal oppervlaktewater bestaan de zuiveringsheffing (indirecte lozingen) en de verontreinigingsheffing (directe lozingen). De opbrengsten vanuit de verontreinigingsheffing vloeien samen met die vanuit de watersysteemheffing: de scheiding is niet zo strikt.

Provincies

Het kwantitatief beheer van het diepe grondwater is een taak van de twaalf provincies. Dit gebeurt op basis van vergunningen. Grondwateronttrekkingen die een bepaald volume te boven gaan zijn vergunningplichtig. De provincie kan een grondwaterheffing instellen en kan zelf bepalen hoe hoog deze is. Het is een bestemmingsheffing: het geld dat op deze wijze wordt ingezameld, moet ten goede komen aan onderzoek gericht op onder meer verdrogingsbestrijding.

Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat is verantwoordelijk voor zowel de waterkwaliteit, als de waterkwantiteit van de Rijkswateren (de grote rivieren; Rijn, Maas, Schelde, Eems, maar ook het IJsselmeer, enkele grote kanalen, de Noordzee en de Waddenzee). Maatregelen die door de Regionale Diensten van Rijkswaterstaat worden getroffen, worden betaald uit de algemene middelen van het Rijk. Daarnaast kent Rijkswaterstaat ook een Wvo/verontreinigingsheffing.

Private partijen

Naast overheden nemen ook andere (private) partijen (industrie, landbouw en huishoudens) waterbeheermaatregelen. Zo heeft een groot aantal - met name grotere - bedrijven naast een eigen grondwateronttrekking ook een eigen afvalwaterzuiveringsinstallatie. Over het algemeen is het voor deze bedrijven goedkoper om zelf afvalwater te zuiveren dan dit te laten doen in een rioolwaterzuiveringinstallatie. Deze partijen beschikken niet over instrumenten om de kosten te verhalen, maar maken kosten voor het gebruik van water. Deze kosten komen veelal ten laste van het bedrijfsresultaat. Dit geldt ook voor de landbouw. Met name in landelijke gebieden met verspreide bebouwing komt het voor dat huishoudens niet zijn aangesloten op de riolering, maar een eigen individuele zuivering hebben (IBA).Voor IBA's bestaan subsidieregelingen, veelal betaald door waterschappen en gemeenten.

Financiering van watermaatregelen in Dordrecht

Dordrecht heeft op twee manieren te maken met de effecten van de klimaatverandering. Aan de ene kant is er de stijgende zeespiegel, aan de andere kant een toename in de neerslag en (als gevolg daarvan) een verhoogde rivierafvoer. Om droge voeten te houden moet het bestaande watersysteem in Dordrecht 'op orde' worden gebracht. Om dit te bekostigen volgt Dordrecht grotendeels de lijn uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. Bij nieuwe ontwikkelingen komen de kosten voor rekening van de initiatiefnemer. 'Het watersysteem op orde brengen' impliceert onder meer dat in de stad vijf hectare waterbergend vermogen gerealiseerd moet worden. Het Waterschap Hollandse Delta betaalt dit 'achterstallige' onderhoud. Voor 'luxe' elementen, bijvoorbeeld een aanlegsteiger, betaalt vervolgens de gemeente Dordrecht weer. Dit soort zaken vereist maatwerk en is onderwerp van gesprek tussen gemeente en waterschap. Als het gaat om maatregelen die de waterkwaliteit verbeteren, dan regelt de gemeente Dordrecht dit via het rioolplan (saneren van overstorten) of zijn er subsidieregelingen van het waterschap.

Financiering in het kort

Er zijn drie kaders waarbinnen de financiering van watermaatregelen geregeld is: het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), de Grondexploitatiewet en de individuele instrumenten die verschillende organisaties tot hun beschikking hebben.
Binnen het Nationaal Bestuursakkoord Water hebben de partijen afgesproken dat als er sprake is van een nieuwe situatie (dat wil zeggen: er wordt iets gebouwd of ontwikkeld) de gemeente verantwoordelijk is voor de kosten die aanpassingen naar aanleiding van de watertoets met zich mee brengen. Mocht het waterbergende vermogen in de uitgangssituatie niet op orde zijn, dan draait het waterschap voor de kosten op voor het achterstallige onderhoud. De gemeente kan de kosten vervolgens verhalen via een exploitatieovereenkomst of een exploitatieplan, voor zover toerekenbaar aan het gebied. Dit laatste is verplicht als de gemeente geen overeenstemming bereikt met de marktpartijen. De kosten die via een exploitatieplan verhaald kunnen worden zijn in het Besluit ruimtelijke ordening vastgelegd in een kostensoortenlijst.
Daarnaast hebben de verschillende partijen elk hun eigen instrumenten om watermaatregelen te bekostigen. Bijvoorbeeld via de Wet gemeentelijke watertaken en verschillende heffingen.

Het Watertoetsproces

Het doel van het watertoetsproces is: waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen bij alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten. De meerwaarde van het watertoetsproces is dat het zorgt voor een vroegtijdige en systematische aandacht voor het meewegen van water in de ruimtelijke ordening.

Het is wettelijk verplicht (Bro) om het watertoetsproces te doorlopen bij bestemmingsplannen, inpassingsplannen en projectbesluiten. Daarnaast is het Nationaal Bestuursakkoord Water (2003 en 2008) afgesproken om het watertoetsproces te doorlopen bij alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten van Rijk, provincies en gemeenten. Dit is conform de Bestuurlijke Notitie Watertoets.

Eén van de belangrijkstevonderdelen in het watertoetsproces is het wateradvies van de waterbeheerder aan de initiatiefnemer. Bij de besluitvorming moet de initiatiefnemer motiveren op welke manier rekening is gehouden met dit wateradvies. De initiatiefnemer verantwoordt de ruimtelijke keuzen ten aanzien van water in de waterparagraaf, als onderdeel van het ruimtelijke plan.

Naslagwerken

- Nationaal Bestuursakkoord Water, 2003/2008 en Nationaal Bestuursakkoord Water-actueel
- Handreiking uitwerking kostenveroorzakingsbeginsel Nationaal Bestuursakkoord Water-actueel, UvW/VNG, 2005
- 'Wie betaalt?', artikel in nieuwsbrief Watertoetsproces nr.6, www.helpdeskwater.nl/watertoetsproces
- Waterbelangen in de ruimtelijke ordening, leidraad Unie van Waterschappen, 2008

Colofon

Deze brochure is een uitgave van de landelijke Werkgroep Watertoets waarin de ministeries van Verkeer en Waterstaat (V&W), Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Unie van Waterschappen (UvW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) vertegenwoordigd zijn. De werkgroep ontwikkelt, actualiseert en stimuleert de toepassing van de watertoets in de praktijk.

Tekst
Adrienne Boekhold (Rijkswaterstaat), Johan Kroes (Maurits Groen Milieu & Communicatie)

Foto's
Dirk van Hoorn, Adrienne Boekhold

Vormgeving
Henk Bos (Rijkswaterstaat)

Productie
Evers Litho & Druk

Uitgave
December 2008

Meer informatie
Helpdesk Water
telefoon: 0800-6592837
email: contact@helpdeskwater.nl

www.helpdeskwater.nl/watertoetsproces
Hier vindt u onder andere de Handreiking Watertoets. Ook kunt u zich op deze website aanmelden voor de digitale nieuwsbrief Watertoetsproces.

Mede in uw belang wil de Helpdesk Water zo goed mogelijk op de hoogte blijven van wat er speelt. U kunt een waardevolle bijdrage leveren aan de kennisuitwisseling rond het watertoetsproces door handreikingen, ervaringen (goede en slechte), communicatiemateriaal e.d. op te (blijven) sturen naar de Helpdesk Water, Rijkswaterstaat, Postbus 17, 8200 AA Lelystad of naar het email adres hierboven.

Aan de inhoud van deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.

NEDERLAND LEEFT MET WATER